

خبر

جبران کسری اعتبار اشتغال مددجویان از صندوق توسعه ملی

● **ایران:** معاون خودکفایی و اشتغال کمیته امداد امام خمینی گفت: کاهش ۳۳ درصدی اعتبار اشتغال‌زایی مددجویان کمیته امداد در سال جاری از صندوق توسعه ملی جبران می‌شود.
حجت‌الله عبدالملکی، با اشاره به اینکه در سال ۹۷ باید ۱۴۰ هزار فرصت شغلی برای مددجویان ایجاد شود، اظهار کرد: این در حالی است که اعتبار اشتغال‌زایی این نهاد از محل منابع بانکی در سال جاری در مقایسه با سال گذشته حدود ۳۳ درصد کاهش یافته است. عبدالملکی درباره جبران کسری اعتبار اشتغال‌زایی مددجویان توضیح داد: طبق قانون ۱۰۵ میلیارد دلار از صندوق توسعه ملی برای حمایت از ایجاد و توسعه اشتغال پایدار در مناطق روستایی، عشایری و شهرهای زیر ۱۰ هزار نفر اختصاص یافته است که کمیته امداد در حال رایزنی با فراکسیون اشتغال و تولید مجلس شورای اسلامی، سازمان برنامه‌ویبودجه و وزارت کار برای تعیین سهم مددجویان کمیته امداد از این مبلغ است.

ادامه از صفحه اول

احضار همواره مصدق

حجم صادرات غیرنفتی از ۱۹۴ ثن در سال ۱۳۲۹ به ۴۴۴ ثن در سال ۱۳۳۲ رسید. دادخواه اشاره کرده که تورم بلافاصله بعد از رسیدن مصدق به مقام نخست‌وزیری شروع شد که ارتباطی به سیاست‌های او نداشت و دلیل آن افزایش نقدینگی یک سال پیش از دولت او بود. علاوه بر آن از سال ۱۳۳۰، حجم سرمایه‌گذاری به شدت افت کرد؛ سال ۱۳۳۱ وضعیت معکوس شد و رقم واقعی ناخالص سرمایه‌گذاری کمابیش رسید به همان سطح سال ۱۳۲۹. اما سال ۱۳۳۲ سرمایه‌گذاری افت شدیدی داشت و سال ۱۳۳۳، با وجود کودتا و رفع خطر حزب توده، رقم واقعی سرمایه‌گذاری کم‌اکان در همان سطح سال ۱۳۳۲ باقی ماند. سؤال این است که اگر کاهش سرمایه‌گذاری به دلیل «قدرت‌گرفتن توده‌ای‌ها» بود؛ پس چطور در سال بعد از کودتا جهش مثنی رخ نداد؟ این چه نوع «اقتصاد بسته» یا «ت‌ندان» به تحریم» است که حتی آمار هم گواهی می‌دهد در سال‌های ۱۳۳۰ تا ۱۳۳۲، ارزش صوری صادرات غیرنفتی ۴۱ درصد اما ارزش واقعی‌اش ۱۸ درصد بالا رفت. اگر مبراد منتقدان نطق مصدق در رسوم ۱۳۳۰ از مجلس شورای ملی است که گفت: «ما باید در زندگی خود صرفه‌جویی کنیم و چندی با عسرت و سختی روبه‌رو شویم»، این گفتار ناظر به شرایط ویژه‌ای بود که تحریم‌های خارجی بر اقتصاد داخلی تحمیل می‌کرد؛ وگرنه آن برنامه اقتصادی که مصدق در ابتدای کار دولت خود به مجلس پیشنهاد داد، اتفاقاً «اقتصاد با نفت» بود و تصریح شده بود که دولت عواید حاصل از ملی‌کردن نفت را به تقویت بنیه اقتصادی کشور و فراهم‌کردن مویبات رفاه و آسایش عموم تخصیص خواهد داد (مصدق، سال‌های مبارزه و مقاومت، جلد دوم، غلامرضا نجاتی). این در شرایطی است که موجودی نقد خزانه‌داری کل در روز اول تشکیل دولت مصدق (۱۲ اردیبهشت ۱۳۳۰) معادل ۵۲میلیون ریال و موجودی نقد سازمان برنامه دوهزار و ۸۰۰ ریال بود و جالب اینکه یکی از مدیران ارشد شرکت نفت ایران و انگلیس به مصدق گفته بود اگر دولت توانست یک ماه مملکت را بدون عایدات نفت اداره کند و به کار ادامه دهد، آن وقت باید قبول کنیم که صنعت نفت را ملی کرده است. دولت مصدق توانست دو سال بدون کمک خارجی موعود و عواید نفت مملکت را اداره کند و روز ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ که دولت مصدق بر اثر کودتا سقوط کرد، حدود ۸۰۰ میلیون ریال نقد و هزار و ۲۰۰ میلیون ریال مطالبات و جنس موجودی داشت. پیش‌فرض منتقدان این است که تحریم‌های نفتی در دوره مصدق خودخواسته بود، نه تحمیلی؛ درحالی‌که مصدق برای شکستن تحریم‌ها فروش نفت به ایتالیا‌ها یا بر یی گرفت که بریتانیا حتی آن را هم برنافت. دولت مصدق با زاین هم برای فروش نفت به توافق رسید، ازآزانتین و چین نیز دیگر مشتریان ایران بودند. البته به همان نسبت که این همانی مصدق با هر چهره سیاسی معاصر، روحانی یا طریف، راهگشا نخواهد بود. تجربه‌های تاریخی ۲۸ ماه دولت مصدق، در تقلاي توافق و خروج از تحریم، با تکیه بر عنصر اعتماد عمومی به نهاد دولت می‌تواند چاره‌ساز امروز و فردا باشد؛ اما آیا مصدق چنان‌که آقای مجلسی می‌گوید، فقط مستطهر به حمایت مردم تهران بود؟ آن کشاورز شاهرودی که ۹هزار و ۷۰۰ رال اندوخته سال‌های قبل در صرف خرید اوراق قرضه ملی کرد؛ یا حاج‌محمدجعفر کاررونی، صنعتگر اصفهانی که یک میلیون تومان اوراق قرضه خرید یا آبادانی‌ها که بعد از تهران گوی سبقت را در همراهی با این ابتکار اقتصادی دولت مصدق ربودند، چطور دیده نمی‌شوند؟ همان‌گونه که دولتمردان ایرانی روی دیوار بی‌اعتمادی با آمریکا عکس کودتای ۲۸ مرداد را قاب می‌کنند و آمریکایی‌ها نیز در مرور پیشینه روابط‌شان با ایران همواره به نقش این کشور در سقوط مصدق اشاره می‌کنند. تاریخ نیز همواره و نه دوباره، مصدق را احضار می‌کند! احضار پاکدستی سیاسی و اخلاقی و مالی در عصر کشف فسادهای بزرگ، احضار استقلال‌طلبی و آزادی‌خواهی در دوره امنیت‌ستایی آزادی‌گیز و احضار اعتماد مردم به رئیس دولت‌شان در زمانه بآس و ناامیدی روشنفکران و جامعه از انتخاب‌شان. مصدق همواره در حال احضار به دنیای باقی است.

شرق: سالان ملو از خبرنگاران بود، همه چشم‌انتظار آنکه قرار است نتیجه مذاکرات کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا با وزیر نفت ایران چه حاصلی دربر داشته باشد. بیژن نامداز‌زنگنه و میکل آریاس کانتیه هر دو پس از نشستی پشت درهای بسته، برای پاسخ به پرسش خبرنگاران پشت جایگاه حاضر شدند. چهره زنگنه نگران و ناراحت؛ کانتیه در تلاش برای همدردی با او بود. هرچند از نظر سیاسی اتحادیه اروپا در تلاش است ایران را همراهی کند، اما به نظر نمی‌رسد مقامات ایرانی چندان امیدی داشته باشند و برای روزهای سخت خود را آماده می‌کنند. کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا در این نشست خبری از تشکیل کارگروه مشترک ایران و اتحادیه اروپا برای حل مشکلات تجارت نفت ایران خبر داد و گفت: در این کارگروه سعی می‌کنیم راهکارهایی بیابیم که ایران بتواند سطح تجارت جهانی نفت خود را بدون تغییر حفظ کند. با این حال، تلاش اروپا برای اقناع آمریکا برای مستناتشدن برخی شرکت‌های بزرگ در همراهی با ایران است و نه در مقابل او ایستادن. تلاشی که نتجکان ایرانی را برای ایستادگی دعوت می‌کند و نه امید به این همراهی، این را حتی می‌توان از صحبت‌های علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی در دیدار با این مقام اروپایی هم دید. با اینکه دیدار کمیسیون انرژی اروپا با صالحی، اولین دیدار اروپایی ایران بعد از خروج ترامپ از برجام بود، میزان در سازمان انرژی اتمی دلخوری‌ها از خروج آمریکا از برجام را پنهان نکرد و هشدارهای لازم برای ازسرگیری برنامه هسته‌ای را مطرح کرد. پس از این دیدارها، کانتیه برای دیدار با اردکانیان راهی وزارت نیرو شد؛ گفت‌وگو و دیدارهایی حاوی همدردی و نه تلاشی با نتیجه یک عهد بین‌المللی. این سفر بعد از آن انجام شده که اروپا برای مقابله با تحریم‌های آمریکا

تصمیم گرفته قوانین مسدودکننده‌ای برای نجات تجارت شرکت‌های اروپایی تصویب کند. آنها در تلاش هستند تا با اندیشیدن تمهیداتی، از خروج شرکت‌های اروپایی از ایران پیشگیری کنند اما دولتمردان اروپایی نمی‌توانند به شرکت‌های خصوصی در این مورد امر و نهی کنند. در همین حال، برخی شرکت‌های اروپایی همکاری با ایران را متوقف می‌کنند. کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا با تأکید بر اینکه جلسه بسیار سازنده بود، گفت: اتحادیه اروپا پیام ویژه خود را به ایران منتقل کرده که کاملاً به اجراشدن توافق برجام پایبند هستیم. این موضوع نیازمند این است که توافقات اقتصادی این تفاهم مشترک به‌گونه‌ای باشد که جریان نفت و گاز ایران در سطحی باقی بماند که بیش از خروج ایالات متحده از این توافق بود. برای این منظور قصد داریم مذاکراتی با آمریکا در زمینه قائل‌شدن استثنائاتی

رنگنه: هیچ موج منفی‌ای از چین و هند دریافت نکرده‌ایم

وزیر نفت با بیان اینکه کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا حامل پیام این اتحادیه درباره حفاظت از برجام بوده است، اظهار کرد: مذاکرات مدیران وزارت نفت و نمایندگان کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا در زمینه مسائل نفت، گاز و پتروشیمی ادامه دارد. بیژن زنگنه بعدازظهر پس از دیدار با میگل آریاس‌کانتیه، در جمع خبرنگاران اظهار کرد: کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا اراده سیاسی سران این اتحادیه را در صوفیه بلغارستان ابراز کرد. او درباره محور مذاکرات افزود: صحبت از این قرار نبود که برای تحقق اراده سیاسی اتحادیه اروپا و آنچه پیش از این بین آقای طریف، وزیر امور خارجه، همتایانش از سه کشور و فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجه اتحادیه اروپا، در بروکسل برگزار شد، چه باید کرد. زنگنه ادامه داد: بر اساس بیانیه‌ای که اتحادیه اروپا داده است، قرار شد همکاران دو طرف وارد بحث‌های جزئی و عملیاتی‌کردن نکات ریز شوند. وزیر نفت با تأکید بر اینکه قرار شد بحث‌ها از سوی همکاران وزارت نفت و نمایندگان کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا ادامه یابد، افزود: کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا در این دیدار به نکته‌ای جالب مبنی بر اینکه مذاکرات امروز

شرق: ۲۰۰ تا ۳۰۰ ساعت از هشت‌هزار و ۷۶۰ ساعت یک سال، ساعات اوج مصرف یا پیک نامیده می‌شود. در این ساعات یکباره میزان مصرف برق افزایش می‌یابد و وزارت نیرو برای عبور سالم و بدون خاموشی از ساعات اوج مصرف با ساخت نیروگاه‌ها و برنامه‌های مختلف کنترل مصرف سعی می‌کند این ساعات بحرانی را پشت سر بگذارد. محمودزحقی‌قام، معاون هماهنگی توزیع شرکت مادر تخصصی توانیر، در گفت‌وگو با «شرق» تأکید می‌کند که منطقی نیست برای عبور از ساعات پیک، نیروگاه بسازیم، زیرا سرمایه‌گذاری‌های وسیعی که کرده‌ایم، در طول سال بدون استفاده می‌ماند و فقط در مقطع کوتاهی می‌توانیم از آن استفاده کنیم. او تأکید دارد که به جای ساخت نیروگاه باید بر تدوین برنامه‌های مدیریت مصرف متمرکز شویم. به گفته معاون هماهنگی توزیع شرکت مادر تخصصی توانیر، امسال علاوه‌بر برنامه‌های کاهش مصرف در بخش صنعتی و کشاورزی، برنامه کاهش مصرف در بخش خانگی هم در دستور کار است. تغییر ساعات کار ادارات حداقل ۱۰ استان گرم‌سیر از جمله برنامه‌هایی است که توسط وزارت نیرو پیگیری می‌شود. مشروح گفت‌وگو با حقی‌قام در ارتباط با برنامه‌های وزارت نیرو برای جلوگیری از خاموشی در تابستان امسال، در ادامه می‌آید.

■ **امسال تابستان با توجه به کاهش تولید نیروگاه‌های برق‌بای وقوع خاموشی قطعی است. چه برنامه‌هایی برای تشویق مصرف‌کنندگان در راستای صرفه‌جویی دارید؟**

بر اساس آخرین آمارها، انتظار این است که مصرف برق کشور به حدود ۵۸ هزار مگاوات برسد. تخمین‌ها بدینانه مصرف را حدود ۵۹ هزار مگاوات برآورد می‌کنند. به‌دلیل کاهش کار پشت سدها و تسان تولید نیروگاه‌های برقایی و ورود دو هزار مگاوات نیروگاه حرارتی جدید به مدار، با کمبود برق مواجه هستیم و باید مصرف را مدیریت کنیم. بر اساس برنامه‌ریزی انجام شده، برای پنج هزار مگاوات کاهش مصرف در مجموعه‌های صنعتی از طریق برنامه ذخیره عملیاتی، تعطیلات و تعمیرات و برنامه‌هایی از این دست، اقدامات لازم انجام شده است.

■ **درباره برنامه‌های کاهش مصرف بیشتر توضیح می‌دهید. صنعت باید تعطیل کند که در تابستان با مشکل برق مواجه نشویم؟**

در بحث تعطیلات و تعمیرات، خود صنعت و کارخانجات زمانی را برای اورهال‌کردن خط تولید انتخاب می‌کنند. خواشش کردیم این کار را در تابستان و در پیک انجام دهند.

■ **پیک که زمانی هر می‌دهد؟**

زمان اوج مصرف از ۱۵ خرداد شروع می‌شود و تا حدود ۱۵ شهریور ادامه می‌یابد. البته براساس تجربیات گذشته عمده فشار در شبکه نیمه دوم

اقتصاد

مقامات ایرانی با کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا دیدار کردند

هشدار ایران به از سرگیری غنی‌سازی ۲۰ درصدی

علی اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، در جریان نشست خبری.

درباره تحریم مخصوصا برای قراردادهایی که در زمانی امضا شدند که آمریکا نیز بخشی از توافق برجام بود، داشته باشیم. اتحادیه اروپا به دنبال راه‌های قانونی است که از شرکت‌ها در برابر تحریم‌های آمریکا محافظت کند.

اروپا در اندیشه خرید آل‌ان‌جی از ایران

کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا با بیان اینکه این اتحادیه دنبال راه‌های قانونی است که از شرکت‌ها در برابر تحریم‌های آمریکا محافظت کند، تصریح کرد: ما به دنبال این هستیم که زیرساخت‌های مالی و تأمین اعتبار لازم برای اجرایی‌شدن این توافقات را فراهم کنیم؛ مخصوصا برای پروژه آل‌ان‌جی ایران که قرار بود توسط بانک سرمایه‌گذار اروپا تأمین اعتبار شود. کانتیه ادامه داد: همچنین قصد داریم همه مشکلاتی که در حال‌حاضر تجارت عادی نفت را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد بررسی کنیم. وزیر نفت ایران با جزئیات درباره همه مشکلاتی که باید به حل آن بپردازیم صحبت کرد که این تنها شامل

صالحی: همراهی مشروط ایران با اتحادیه اروپا

انرژی اتمی با بیان اینکه اروپایی‌ها متعهد شده‌اند ۲۰ میلیون دلار در پروژه ایجاد مرکز ایمینی پیشرفته در ایران سرمایه‌گذاری کنند، گفت: علاوه بر این قرار است در پروژه مهم اروپا درباره گداخت نیز مشارکت کنیم و با مرکز تحقیقات اروپایی همکاری داشته باشیم، در واقع این فرصت فراهم شده است که تحت عنوان یورواتم با اروپا همکاری کنیم. سخنگوی سازمان انرژی اتمی نیز گفت: در صورت خروج ایران از برجام، تعهدات برجایی برای اجرای پروتکل الحاقی متوقف شده و سطح تعامل ایران و آژانس در چارچوب پادمان جامع قرار می‌گیرد. بهروز کمالوندی افزود: اروپایی‌ها مکانیسم‌هایی را برای مقابله با تحریم‌های آمریکا در نظر گرفته‌اند که این مکانیسم‌ها تا هشت آگوست که تحریم‌های آمریکا شروع به اجرایی‌شدن می‌کند، باید برقرار شود. این مکانیسم‌ها از شرکت‌های اروپایی در مقابل تحریم‌های آمریکا علیه ایران حمایت می‌کند و شرکت‌های اروپایی را موظف می‌کند به تحریم‌های فراسرزمینی توجه نکنند. کمالوندی ادامه داد: طرف اروپایی درصدد احیای کانال بانکی فراهم‌کند تا ایران مالی و نقل‌وانتقالات مالی میان ایران و اروپا از این طریق انجام شود.

معاون هماهنگی توزیع شرکت مادر تخصصی توانیر اعلام کرد:

تغییر ساعات کاری حداقل ۱۰ استان برای جلوگیری از خاموشی

■ **چه مدت ساعت کاری کم می‌شود؟**
پیشنهاد ما این بود که ساعت کاری از حداکثر هفت صبح شروع شود و قبل از ساعت پیک، یعنی ۱۳ ادارات تعطیل شوند. این مسئله سبب می‌شود مصرف ادارا ما کاهش یابد.

■ **طرح کاهش کاری ادارات گرم‌سیر چه مدت ادامه می‌یابد؟**
همان سه ماه ادامه خواهد داشت. منتها ما در خرداد ماه مشکلی نداشتیم. ممکن است در دو ماه نیز و مرداد این برنامه را متمرکز کنیم. بسته به وضعیت، پیگیری مسئله هستیم اما در هر صورت پیگیر هستیم تا مجوز تغییر ساعات کاری را از استان‌ها بگیریم. برنامه دیگری که خیلی نیاز به همکاری داریم، بخش خانگی است. بخش خانگی ما مصرف عمده‌ای در زمان پیک تابستان دارد. به‌ویژه در بخش سرمایش خانه‌ها، مصرف زیاد است. انتظار داریم خانم‌هایی که در خانه هستند و موثر در مدیریت مصرف، بتوانند کمک کنند و با خاموش کردن یک لامپ اضافه در منازل یا تغییر ساعات استفاده از وسایل بر مصرفر کمک بزرگی به مصرف برق در کشور کنند.

■ **بخش خانگی چند درصد مصرف را به خود اختصاص می‌دهد؟**
حدود یک‌سوم مصرف ما مربوط به بخش خانگی است اما مطالعه کردیم که در زمان تابستان، این رقم بالای ۴۰ درصد است. پتانسیل بسیار بزرگی برای صرفه‌جویی در بخش خانگی داریم.

■ **اگر در زمان اوج مصرف از وسایل پرمصرف استفاده نشود، پیش‌بینی می‌کنید چقدر صرفه‌جویی رخ دهد؟**
نزدیک به ۲۴ تا ۲۵ هزار مگاوات مصرف برق در زمان پیک، مربوط به بخش خانگی است. اگر بخش خانگی در حد ۱۰ درصد در مصرف برق صرفه‌جویی کند و یک خانه در زمان پیک، مصرف خود را کاهش دهد، ذخیره در حد دو تا سه هزار مگاواتی را در پی خواهد داشت. این رقم اگر به صرفه‌جویی صنعتی و ... اضافه شود، تابستان امسال را بدون هیچ مشکلی پشت سر خواهیم گذاشت.

■ **برای صرفه‌جویی بخش خانگی هیچ مشوقی در نظر نگرفته‌اید؟**
اکثر کنتورهای ما سه‌ماهه است. اگر مصرف در شب یا اول صبح باشد، به صورت خودکار بهای قبض منازل کاهش می‌یابد. اما دنبال این هستیم که تأییدیه بگیریم تا حتی اگر یک خانه نسبت به مدت مشابه سال قبل مصرفش کاهش یافت، مشوق‌هایی برایش در نظر گرفته شود.

■ **میزان مشوقی که در نظر گرفته‌اید، چقدر است؟**
هنوز قطعی نشده است و باید برای آن مجوز بگیریم. مشوق‌های ما در بخش خانگی رقم قابل توجهی نیست اما اگر بخش خانگی هم‌گرایی ملی داشته باشد و صرفه‌جویی کند، در یک جای دیگر از کشور، خاموشی نخواهیم داشت.

مشکلات تأمین اعتبار نمی‌شود، بلکه موانعی مانند بیمه، ذخیره‌سازی نفت و... را نیز دربر می‌گیرد.

شرایط انسداد شامل همه شرکت‌ها می‌شود

کمیسیون انرژی اتحادیه اروپا در تشریح سازوکار «شرایط انسداد» که در سال ۱۹۹۱ برای مقابله با تحریم‌های کوبا، لیبی و ایران ایجاد شده بود، گفت: این شرایط به‌طور اصولی شامل همه شرکت‌ها می‌شود، البته این یک سازوکار پیچیده است که هرگز اعمال نشده، اما اکنون ما قلمرو آن را توسعه می‌دهیم تا تحریم‌های جدید را شامل شود. کانتیه درباره تضامین موردنیاز توتال برای باقی‌ماندن در قرارداد پارس جنوبی گفت: این شرایطی که فکتیم برای همه شرکت‌های اروپایی صدق می‌کند. این تنها ابزار ما نیست و یکی از چند ابزاری است که باید کنار هم بگذاریم. برخی از این ابزارها بیشتر برای شرکت‌های کوچک و متوسط کارایی خواهد داشت، برای شرکت‌های بزرگ باید راهکارهای دیگری همچون تأمین مالی از سوی بانک سرمایه‌گذاری اروپا در نظر بگیریم. او با اشاره به رایزنی‌های انجام‌شده هنگام ناپی‌کردن برجام با شرکت‌های بزرگ، گفت: اکنون با توجه به تحریم‌های آمریکا، ما با فدراسیون‌های بانکی برای ارائه خدماتی همچون سوییفت، گفت‌وگویی مثبت داریم.

ابزارهای قانونی اجباری را روی میز داریم

او با مرور اقدام‌های انجام‌شده تاکنون برای نجات برجام از سوی اتحادیه اروپا گفت: ما سه روز پیش شاهد نشست سران اتحادیه اروپا در صوفیه بودیم و امروز من اینجا هستم، ما در حال گفت‌وگوی مستقیم با فدراسیون‌های بانکی، شرکت‌های بیمه، خدمات مالی و شرکت‌های بزرگ هستیم و بی‌گمان ابزارهای قانونی اجباری را در اختیار داریم که روی میز خواهیم گذاشت.

یادداشت

طرح‌های عمرانی از سازوکارهای روشن برخوردار خواهد شد؟

شهرام حاج پژموشگر مناقصات، معاملات و نظام فنی و اجرایی

● انباشت طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام ملی با استانی و عدم‌امکان اتمام آنها، تبدیل به یکی از معضلات جدی مدیریت بخش عمومی کشور شده است. در ماه‌های اخیر از زبان برخی مقامات قوه مجریه و حتی ریاست محترم جمهوری شنیده‌ایم که این معضل از طریق یک تبصره در ضمن قانون بودجه سال ۱۳۹۷؛ یعنی تبصره ۱۹ این قانون، حل خواهد شد. اکنون لازم است برای تحلیل واقع‌بینانه رابطه آن معضل با این تبصره یک‌ساله، جوانب مختلف مسئله را با دقت بیشتری بررسی کنیم. آیا برای معضلی که ناشی از انباشت چند -ساله عملکرد دستگاه‌های برنامه‌ریزی و اجرایی مختلف است، اساسا می‌توان به اقدامات چندماهه در سال ۱۳۹۷ امیدوار بود؟

آیا برای معضلی که همین دستگاه‌های اجرایی آن را ناشی از ضعف قوانین و مقررات مختلف و طولانی‌مدت اعلام کرده‌اند، می‌توان به یک تبصره بودجه‌ای و یک آیین‌نامه ۱۱‌ماه‌ای امیدوار بود؟
آیا اولین‌بار است که یک تبصره یا بند بودجه‌ای برای حل این مشکل عمیق و طولانی پیشنهاد شده است؟ قبلاً بارها از این تبصره‌های سالانه و محدود برای حل این معضل درازمدت و پیچیده تصویب شده است و حتی بیش از یک سال در قانون‌های بودجه سالانه دوام و تکرار داشته؛ اما با کمال تأسف، به نتایج ملموسی دست نیافته است. اگر یک متن یا نوشتار چندخطی، بیش از ظرفیت‌های واقعی خود محل امید و انتظار باشد و اگر کاستی‌ها و محدودیت‌های آن به‌طور جدی و واقعی بررسی و رفع نشود، با این خطر روبه‌رو هستیم که پس از سپری‌شدن یک سال دیگر از فرصت‌های محدود ملی خود، هنوز در ابتدای راه باشیم و گام مناسبی برداشته باشیم. امید بیش از حد به یک متن ۱۰، ۱۲بندی کساله و بزرگ‌نمایی ظرفیت و امکانات و نادیده‌گرفتن کاستی‌های آن، هرچه در آغاز سال شیرین و خوشحال‌کننده باشد، به همان مقدار برای پایان سال و زمان محاسبه و اندازه‌گیری خطرناک است. انباشت ده‌ها هزار طرح عمرانی نیمه‌تمام به‌جای‌مانده از سال‌های متوالی و نیاز چندصدها میلیاردتومان آنها برای سال‌های آتی و نیاز چند -امیلیاردتومانی آنها برای سال جاری -درحالی‌که به‌سختی بتوان حتی یک‌دهم نیاز سالی جاری را تأمین کرد- در کنار تمام نقایص و کاستی‌های رفقاری عوامل مختلف این طرح‌ها و نیز نقایص ساختاری اجرا و پیشبرد این پروژه‌ها، همه و همه اثبات‌کننده ضرورت اقداماتی جدی و اساسی برای اصلاح وضعیت طرح‌های عمرانی است. حرکت به سوی روش‌های مشارکتی احداث و بهره‌برداری طرح‌های نیمه‌تمام و بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخش خصوصی به‌عنوان یک منبع کارآمد مدیریت و سرمایه‌گذاری این طرح‌ها را می‌توان به‌عنوان روشی ضروری و غیرقابل‌انقباض پذیرفت؛ اما آیا می‌توان انتظار بهره‌مندی از دستاوردهای این روش را داشت، درحالی‌که مقدمات و الزامات آن را تأمین نکرد؟ آیا می‌توان بدون تکمیل و تصحیح اطلاعات پروژه‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری، به نتایجی که انتظار داریم، رسید؟ آیا می‌توان بدون توانمندسازی دستگاه‌های اجرایی در تکمیل اطلاعات پروژه‌ها و تفویض اختیار به آنها و تأمین زیرساخت‌ها برای آنکه اطلاعات پروژه‌ها را منتشر کنند، انتظار مشارکت گسترده، به‌هنگام و واقعی را داشت؟ آیا سازمان برنامه‌ویبودجه در مرکز توان و عده‌وئده لازم را برای جمع‌ب اطلاعات همه پروژه‌ها و سپس انتشار آنها دارد؟ آیا اولویت سازمان مرکز باید مصرف ساختن توان خود برای دریافت و بازنشر اطلاعات موردی با مصداقی فرصت‌های سرمایه‌گذاری باشد یا ساماندهی اطلاعات روش‌شناختی و تدوین شیوه‌نامه‌ها و مقررات فراگیر؟ آیا بدون تدوین و نشر اطلاعات روشی و بدون شفاف‌سازی شیوه‌های مناسب و مجاز واگذاری و مشارکت، می‌توان از دستگاه‌های مختلف اجرایی و نظارتی انتظار برخورد موثر با مقوله مشارکت و واگذاری داشت؟ آیا مفاهیم و تعاریف روشن و شفاف از انواع موضوعات این حوزه‌ها وجود دارد؟ آیا یک سامانه یا بانک اطلاعاتی متمرکز، روشن و روشنمند برای دسترسی سریع کلیه عوامل و کنشگران این زمینه لازم نیست؟ آیا بدون عزم جدی و سرمایه‌گذاری کافی در این موارد مهم، تبصره ۱۹ قانون بودجه ۱۳۹۷ به سرنوشت و دستاوردهایی مشابه با بند ۱۰۲ قانون بودجه ۱۳۹۱ یا بند ۱۱۶ قانون بودجه ۱۳۹۲ دچار نخواهد شد؟ آیا بدون پیش‌بینی کارگروه و سازوکار لازم برای تهیه اسناد مهمی مانند مقررات تضمینات طریفین یا چارچوب‌های مدل‌های مالی قرارداد‌های اسناد تپ مناقصات این پروژه‌ها، می‌توان بازمه به حصول نتایج واقعی و ملموس در پایان سال امیدوار بود؟ اگر این‌دست اسناد و شیوه‌نامه‌ها طراحی و تدوین نشده یا نمی‌شود، آیا بازمه می‌توان به چنین تبصره‌های سالانه‌ای امید بست؟ اگر این‌دست اسناد و شیوه‌نامه‌ها طراحی و تدوین شده یا خواهد شد، آیا دسترسی همه ذی‌نفعان و دست‌اندرکاران واگذاری و مشارکت به شکلی سریع، آسان و مشترک مانند درج در بازار الکترونیک طرح‌های عمرانی و پروژه‌های سرمایه‌گذاری، بهترین روش دسته‌بندی و ارائه این اطلاعات و مقررات نیست؟

ادامه در صفحه ۱۳